

MLADOPALEOZOJSKI SKLADI NA KONJIŠKI GORI IN JUŽNO OD ŽIČ

Anton Ramovš

Teller (1899) je našel na Konjiški gori in v njenem nadaljevanju vzhodno od Žičnice med paleozojskimi plastmi le zgornjekarbonske sklade. Sestavljajo jih temni glinasti skrilavci in peščenosljudnate plasti, ki se menjavajo s kremenovimi konglomerati. Posebno značilni pa so v teh skladih temni apnenci z belimi kalcitnimi žilicami in fuzulinidami.

Pretežni del Konjiške gore naj bi sestavljali po Tellerju triadni grebenski apnenci in njihov dolomitni facies. Apnenci naj bi bili tam prav taki, kakršni so grebenski apnenci z diploporami v Savinjskih Alpah.

Nova raziskovanja na tem prostoru so pokazala, da je precejšnji del, morda pa celo ves nekdanji triadni kompleks Konjiške gore in njenega vzhodnega podaljška proti Ločam, permske starosti.

Najnižji permški stratigrafski člen sestavljajo črni, z belimi kalcitnimi žilicami prepredeni rotnoveški apnenci, v katerih so ponekod zelo pogostne velike kroglaste psevdoschwagerine. Razen apnencev najdemo tudi apnenčeve breče. Drobci v breči dosežejo v premeru 10 mm, večinoma pa so manjši. Spojeni so med seboj s šivi. Vezivo se ne vidi. Fuzulinidna favna je tudi v breči precej pogostna.

Na zahodni strani Tolstega vrha so na površju temni apnenci in apnenčeva breča. Na tem kraju je bila na prostoru Konjiške gore najdena doslej najbogatejša mikrofavna. Dr. V. Kochansky-Devidé je v temnem apnencu in breči določila naslednje vrste:

Pseudoschwagerina carniolica Kahler & Kahler
Quasifusulina longissima (Möll.)
Rugofusulina ex gr. alpina (Schellw.)
Boultonia willsi Lee
Schubertella australis Thompson & Miller

Med algami pa sta zastopana rodova *Atractyliopsis* in ? *Vermiporella*.

V močno zdrobljeni apnenčevi breči iz Suhodola je našla naslednjo mikrofavno:

Pseudoschwagerina sp. indet.
Rugofusulina ex. gr. alpina (Schellw.)
Quasifusulina sp. indet.
Dentalina sp.

Razen tega najdemo v tej breči tudi krinoidna stebila.

Glede starosti apnencev in breč meni Kochansky-Devidé na podlagi fuzulinidne favne, da pripadajo najverjetneje srednjim rotnoveškim sklodom, utegnili pa bi biti tudi ekvivalent zgornjih pseudoschwagerinskih apnencev.

Blizu Suhodola je bila najdena v črnih, z belimi kalcitnimi žilicami prepredenih apnencih korala *Carinthiaphyllum suessi* Heritsch, ki dokazuje zgornje pseudoschwagerinske apnenice.

Desti bolj kakor rotnoveški skladi so razširjeni na prostoru Konjiške gore trogkofelski apnenci, ki so večinoma svetlosivi in gosti, ponekod pa drobnozrnati ali brečasti. Navadno jih prepredajo bele ali rožnate kalcitne žilice. Trogkofelski apnenci vsebujejo pri Brunčovi domačiji južno od Žič in na severni strani Tolstega vrha mnogo fuzulinid; tod najdemo v istih plasteh tudi skromno brahio-podno favno. Iz omenjenih krajev je bila določena naslednja mikrofavna, ki dokazuje trogkofelske sklade:

Pseudoschwagerina citrifomis Kahler & Kahler

Rugofusulina sp. (2 vrsti)

Schwagerina sp.

Schubertella sp.

Bigennerina sp.

Razen fuzulinid so v nekaterih plasteh zelo številne tudi spongije, ki so celo kamenotvorne.

Redkejši kakor svetli so na Konjiški gori temnosivi apnenci s fuzulinidami. Razen teh najdemo tam tudi rožnate apnenice, pač pa mesnato-rdečih na tem prostoru doslej še ne poznamo.

Razen trogkofelskih apnencev so razgaljeni na precejšnjem področju Konjiške gore in njenega nadaljevanja proti vzhodu sivi dolomiti, ki leže večidel pod apnenčastimi skladi, verjetno pa so tudi med njimi. Večinoma jih najdemo na vznožju apnenčastih vrhov in so po položaju sodeč prav tako trogkofelske starosti. Ostre meje med apnenci in dolomiti ni, na več krajih pa najdemo tudi dolomitizirane apnenice. Paleontoloških dokazov za permsko starost dolomitov še ni, ker apnenčaste alge, ki jih najdemo v dolomitih, še niso določene. Fuzulinid v teh dolomitih doslej še nismo dobili. Podobno pa so razviti trogkofelski skladi tudi v Zahodnih Karavankah, kjer je bila v dolomitih ugotovljena fuzulinidna favna.

Najmlajše permske sklade sestavlja po najnovejših ugotovitvah na prostoru Konjiške gore trbiška breča. Sestavljena je iz sivih in rožnatih ter manj pogostnih rdečih apnenčevih kosov, ki so zlepljeni z rdeč-kastim vezivom. V posameznih kosih in v lepilu najdemo fuzulinide.

Stratigrafske razmere so po teh ugotovitvah na Konjiški gori prav take, kakor jih poznamo v okolici Boča, le da na slednjem kraju trbiška breča doslej še ni bila ugotovljena. Na področju Boča se pojavljajo javor-niške plasti, zgornji pseudoschwagerinski apnenci s *Carinthiaphyllum suessi* in pseudoschwagerinami ter trogkofelski skladi. Slednji so bili znani doslej le na prav majhnem prostoru (»Glashüttengraben«), kjer jih omenja že Heritsch (1941), Kochansky-Devidé (1954) pa je našla v njih zanimivo trogkofelsko mikrobiocenozo.

V letošnjem letu se mi je posrečilo nabrati skromno fuzulinidno favno tudi v svetlosivih apnencih na severnem pobočju Boča, ne daleč nad Konjiško vasjo. Ker so apnenčevi skladi tam prav taki kakor ostali svetli apnenci na Boču, smemo upravičeno izraziti domnevo, da so tudi slednji trogkofelske starosti. Razen apnencev najdemo tudi tukaj dolomitne sklade, ki prav tako kakor apnenci še čakajo podrobnejših preiskav.

Z Boča se vlečejo apnenčevi in dolomitni skladi proti zahodu, segajo južno od Poljčan preko Bele in zahodno od ozkega vmesnega pasu javor-niških in oligocenskih skladov še preko železniške proge Celje—Poljčane. Pri Zbelovem se pokažeta iznad oligocenskih plasti dve dolomitni krpi, okoli dva kilometra zahodneje od tam pa najdemo že novoodkrite trogko-felske sklade. Ti so enaki kakor oni na Boču in ki naj bi bili po Tel-lerjevih ugotovitvah prav tako triadne starosti.

UPPER PALAEOZOIC STRATA ON KONJIŠKA GORA-MOUNTAIN AND SOUTH OF ŽICE (EASTERN KARAVANKE)

The greater part of Konjiška gora-mountain and its extent east of Žičnica, which is composed of Triassic reeflimestone and dolomite, according to Teller consists of Permian strata according to new mapping. The oldest stratigraphic horizon is represented by black Rattendorf limestone interwoven with white calcite veins as well as by dark grey breccia abounding in Fusulines. In dark limestone and limestone breccia on the western side of Tolsti vrh the following species have been determined:

Pseudoschwagerina carniolica Kahler & Kahler
Quasifusulina longissima Möll.
Rugofusulina ex gr. *alpina* Schellw.
Boultonia willsi Lee
Schubertella australis Thompson & Miller

and Algae:

Atractyliopsis
? *Vermiporella*

In the considerably crushed limestone breccia from Suhodol the following species were determined:

Pseudoschwagerina sp. indet.
Rugofusulina ex gr. *alpina* Schellw.
Quasifusulina sp. indet.
Dentalina sp.

This limestone and breccia belong according to V. Kochanský-Devidé most probably to the Middle Rattendorf strata, or they could be an equivalent of the Upper *Pseudoschwagerina* limestone.

Near Suhodol *Carinthiaphyllum suessi* Heritsch in black limestone interwoven with white calcite veins displays the Upper *Pseudoschwagerina* limestone.

In the area of Konjiška gora-mountain light grey and thick, in some places fine-grained and brecciated Trogkofl limestones are much commoner than Rattendorf strata. Near the Brunc-estate south of Žiče and on the northern slope of Tolsti vrh the following microfauna, testifying the Trogkofl age, has been found:

Pseudoschwagerina citriformis Kahler & Kahler

Rugofusulina sp. (2 species)

Schwagerina sp.

Schubertella sp.

Bigennerina sp.

On the northern slope of Tolsti vrh in addition to numerous Fusulines poor Brachiopod fauna occurs as well as very numerous sponges can be found at several places.

On Konjiška gora-mountain and in its eastern extent grey dolomites occur beside grey and pink limestones. They mostly underly Trogkofl-limestones, but they probably occur between them as well. Probably these dolomites belong to the Middle Permian age too.

The youngest Permian strata on Konjiška gora-mountain is represented by Trbiž-breccia composed of grey and pinkish very rarely red limestone pieces with reddish cement. Fusulines are found in pieces and in cement.

The author gathered modest Fusuline fauna in light grey limestone on the northern slope of Boč as well. Since this limestone equals all the other light limestone on Boč — which according to Teller are of the Triassic age — the author supposes that all the light limestone and dolomite on Boč and in the area between it and Konjiška gora-mountain are of the Trogkofl age.

LITERATURA

Heritsch, F., 1941, Nachweis des oberen Schwagerinenkalkes im Gebiet des Wotschberges. Zentralbl. Min. etc., 1941, pp. 274—279, Stuttgart. (Glej tam starejšo literaturo.)

Kochansky-Devidé, V., 1954, Pregled dosadašnjih istraživanja fuzulinida Jugoslavije. Referat na I. kongresu geologov FLRJ na Bledu.

Teller, F., 1899, Erläuterungen zur Geologischen Karte Pragerhof-Windisch Feistritz. Wien.